

Sukututkimuksen tekeminen

<p>[suvut, Teittinen 2016] ”Teittisten sukuseura tiedottaa: Sukukirjan päivitys edistyy. Lähetä tietosi osoitteeseen aku.teittinen@luukku.com 31.12.2016 mennessä. Katso ohjeet www.teittinet.suntuubi.com. Hallitus.” Helsingin Sanomat 27.11.2016, C 15.</p>
<p>Ahola, Suvi 2007. ”Kirjan tekee helpommin kuin ikinä”. Helsingin Sanomat 21.12.2007, C 1. *Äidin muistelmat kätevästi kirjaksi digipainossa. *Pienen painoksen elämäntarina pantiin kansiin kolmessa viikossa, ja niteen hinnaksi tuli kymppi. *Tietokulma. Osoitteita kirjantekijöille: [11 viittausta]</p>
<p>Alftan, Maija 2005. ”Digialbumi pelastaa suvun vanhat kuvat. Eila Hutri tekee tietokoneella digitaalisia sukukirjoja.” Helsingin Sanomat 14.1.2005, D2.</p>
<p>Anon. 2001. ”Kotiseutuarkisto kerää lähes kaiken.” Miilu 21.3.2001, 6.</p>
<p>Anon. 2001. ”Sonkajärven kirjaston näyttelyssä. Ilmakuvat kertovat, miten ihminen muokkaa maisemaa.” Miilu 17.10.2001, 8. Esillä on ilmakuvia kolmelta eri kuvaajalta. Mukana ovat Karhumäen Veljekset, Veikko Kääriäinen ja Lentokuva Vallas Oy. Ilmakuvista vanhimmat ovat vuodelta 1934 ja uusimmat viime vuodelta.</p>
<p>Anon. 2002. ”Nyt kelpaavat hyvät jutut ja vanhat vaatteet. Perinnesavottapäivät etsivät lisää rekvisiittaa”. Miilu 16.1.2002, 5. *Savotoita kiertävä reitti on noin kahden kilometrin pituinen. Reitti alkaa UPM-Kymmenen ja nerkoolaisten tukkisavotasta. Aikakausi on 1870–1920 –lukujen välinen aika. *[kuvateksti] Matti Koljonen ja Tapani Hyyryläinen kaatavat puuta. Pekka Ryhänen varmistaa, että runko lähtee kaatumaan oikeaan suuntaan.</p>
<p>Anon. 2002. ”Puolueellinen paikallislehti, leivänsyöjien puolueen ja kansalaisopiston äänenkannattaja”. Miilu 24.4.2002, 10–11. *Miilu syntyi käytännössä epätoivon hedelmänä. Yli kolme vuosikymmentä sitten olivat Eero Sillanpää ja Matti Turunen miettineet mitä tehdä Sonkajärvelle. Väki karkasi mikä minnekin, mattokutomoto oli mennyt konkurssiin, ilmapiiri kunnassa oli toivoton. *Halusimme lehdellä herättää paikkakuntaylpeyttä, linjaa Eero Sillanpää. Ensimmäinen [Miilun] numero näki päivänvalon lokakuun 23 päivänä vuonna 1972. Painopaikkana Kiuruveden Kirjapaino.</p>
<p>Anon. 2002. ”Valokuvia vuosikymmenten varrelta”. Miilu 21.8.2002, 9. *Sonkajärven kirjastossa on 80-vuotisjuhlavuoden kunniaksi esillä vanhoja valokuvia. Kaikkiaan lähes 30 valokuvaa käsittävä näyttely on läpileikkaus sonkajärveläisestä elämänmenosta.</p>
<p>Anon. 2004. ”Sukukirja Ylä-Savon Eskelisistä”. Miilu 10.11.2004, 5.</p>
<p>Anon. 2015. ”Släktforskare får köa länge i församlingar”. Hufvudstadsbladet 27.12. 2015, 13. *Släktforskning har blivit en populär hobby, men i många fall bromsas forskningen upp av pastorskanslierna, anser släktforskarnas förening Genealogiska samfundet.</p>
<p>Arolainen, Teuvo 1991. ”Kaikki Kurvisista. Suomalaiset selvittävät innolla juuriaan: arkistosalit ovat täynnä sukututkijoita”. Helsingin Sanomat 10.2.1991, 9. *Tietotekniikasta kiinnostuneet tutkijat perustivat 1980-luvun puolivälissä oman yhdistyksen, Sukutietotekniikka ry:n. Jonain päivänä suuri osa tutkijoista ehkä jäljentää lukulaitteessa heijastuvia kiemuraisia mustekynän jälkiä naputtelemalla tiedot suoraan kannettavan tietokoneen muistiin.... *Karjala-tietokantasäätiö haluaisi koota yhteen rekisteriin lakkautettujen seurakuntien ja luovutettujen alueiden siviilirekisterien tiedot Karjalassa asuneista henkilöistä. Säätiö pyysi rekisterin perustamiselle poikkeuslupaa tietosuojalautakunnalta, mutta sai joulukuussa vastauksen, ettei halutun luvan myöntäminen kuulu lautakunnan toimivaltaan ... *Tietokantoja odoteltaessa Valtionarkisto on kiistatta paras paikka tutkia sukuja. Monille riittää maakunta-arkisto, johon on talletettu filmikopioita lähiseutujen kirkonkirjoista. Arkistoista poikkeuksellisin on Mikkelin maakunta-arkisto. Sinne on viime heinäkuun alusta lähtien talletettu Savon kirkonkirjojen lisäksi myös lakkautettujen eli luovutetuille alueille jääneiden seurakuntien tiedot.</p>
<p>Auvinen, Juhani 1964. ”Sukututkimuksesta”. Emäntälehti n:o 9/1964, 336–337, 349. *Sukututkimusta voidaan harjoittaa ja vastaavasti sen tuloksia esittää kahdella eri tavalla: ascendentsisellä [lähtökohtana nykyisin elävä henkilö; pisin Suomessa tutkittu esivanhempien ketju käsittää 47 sukupolvea] ja descendentsisellä [lähtökohtana joku menneisyydessä elänyt henkilö; Genealogia Sursiliana on laadittu tällä menetelmällä].</p>

Gronow, Kira 2019. ”Herra etsivä”. Helsingin Sanomat 7.9.2019, D1 – D3. *Timo Laakso etsii kadonneita ihmisiä, kuten esimerkiksi Stalinin vainoissa teloitettujen suomalaisten jälkeläisiä... Hänen omaan sukuunsa kuului isoeno, joka eksyi Neuvostoliittoon vuonna 1946.
Grotenfewlt, Nils G. 1997. ”Sukututkimus vie suureen historiaan.” Helsingin Sanomat 28.6.1997, 2.
Hakala, Anu 2004. ”Kantakortit paljastavat sodan miesten hiljaista historiaa”. Uutispäivä Demari 14.6.2004, 8–9. *Sota-arkistossa pienimuotoinen sukututkimus luonnistuu helposti aloittelijaltakin. Liikkeelle pääsee jo sotilaan nimen ja syntymäajan perusteella... Kantakorteista selviävän joukko-osaston perusteella voi laajentaa tutkimuksiaan sotapäiväkirjoihin, jotka pienimmillään pureutuvat sodan arkeen komppanian tarkkuudella.
Hakala, Tapani 1999. ”Karjala-tietokanta internetissä”. Työmarkkinat 15.1.1999, 4–5. *Mikkelin työvoimatoimiston ja Karjala-tietokantasäätiön yhteistyönä on käynnistynyt etätyöprojekti, jossa luovutetun Karjalan ev.lut. seurakuntien kirkonkirjojen tietoja tallennetaan Karjala-tietokanta –nimiseen tutkimusrekisteriin.
Hakola, Reijo 1999. ”Esi-isä löytyy verkosta”. Helsingin Sanomat 4.6.1999, D5.
Harju, Jukka 2017. ”Sukulaisen sotaretket selviävät netissä”. Helsingin Sanomat 23.4.2017, A 12 – A 13. *Sotaan osallistuneen sulalaisen vaietuista vuosista voi saada paljonkin tietoa tilaamalla kantakortin. Kantakortin tilaus käy rekisteröitymällä Kansallisarkiston Astia-nimiseen palveluun. Osoite on arkisto.fi. Tilaamiseen tarvitaan verkkopankkitunnukset. Hinta on 65 senttiä sivulta ja toimitusmaksu on 11,50 euroa. Palvelu on ruuhkautunut ja toimitus saattaa kestää pari kuukautta.
Huovinen, Maarit 1985. ”Näin syntyvät omat muistelmat”. Kotiliesi n:o 24/1985, 68–71.
Hänninen, Paula 2005. ”Kurkistus juurille”. Kirkko & kaupunki 15.6.2005, 2. *Sukututkijan perusaineistoa ovat kirkolliset asiakirjat, joiden pito perustuu vuoden 1686 kirkkolakiin. Niihin merkittiin kastetut, vihityt ja kuolleet sekä muuttaneet. *Sukututkijan on syytä hyödyntää Internetin mahdollisuuksia, sillä sieltä löytyy paljon hyödyllistä aineistoa muun muassa Sukuseurojen Keskusliiton, Suomen sukuhistoriallisen yhdistyksen ja Suomen Sukututkimusseuran kotisivuilta. Internet on hyvä apu, mutta sen kautta ei kuitenkaan voi tehdä tutkimustyötä. Sieltä poimitut tiedot on aina tarkastettava alkuperäislähteistä.
Joki, Vuokko (johtaja, tutkimus- ja asiantuntijapalvelut, Kansallisarkisto, Oulu) 2019. ”Yksityisarkistot ovat tärkeitä historian tutkimukselle”. Helsingin Sanomat 17.12.2019, B 10 (Mielipide-sivu).
Jokisalmi, Raimo 1998. ”Kerästen sukukirjassa 1800 sivua”. Iisalmen Sanomat 26.8.1998, 8. *Kuopiolaisen filosofian maisterin Kirsti Pakulan tekemä tutkimus Kerästen suvun vaiheista on valmistunut. Vuosia kestäneen suururakan tuloksena valmistui 1 800 sivua ja 28 000 henkilönimeä käsittävä sukukirja, joka saa alkunsa Kiuruveden Sulkavalla vuosina 1668–1742 eläneestä Antti Keräsestä.
Kalmi, Riikka 2007. ”Sukututkijana ei rikastu”. Taloussanomien 19.12.2007, 11 (n:o 242/07). *Sukututkija Matti J. Kankaanpää on yksi alan harvoista yrittäjistä... *Kankaanpää perusti toiminimensä Toiset Aijat jo vuonna 1980. – Opiskelin tuolloin kansantaloustiedettä. Ei tahtonut löytyä koulutusta vastaavaa työpaikkaa, kun kokemusta ei ollut.
Katainen, Milla 2006. ”Sukututkimus on välillä suurta seikkailua. Sukututkimuksessa turha työ vältetään yhteistoiminnalla”. Iisalmen Sanomat 13.8.2006, A9–A10 *Kauko Ruotsalainen on syntynyt Kauppilanmäellä ja hänen sukunsa tarina keskittyy Iisalmen entisen seurakunnan alueelle. *Ei tämä ole bisnestä. Meillä on kolme lasta ja teimme kirjan pääasiassa heille. Otimme kirjasta 20 kappaleen painoksen, jos esimerkiksi joku lähisukulainen haluaa kirjan, K. Ruotsalainen kertoo.
Kiipula, Riitta 2000. ”Vanhat maakirjat internetin kuvapankissa”. Helsingin Sanomat 7.9.2000, A 7.
Kinnunen, Helena 2005. ”Tapasimme Jaana Kilkin. Sukututkijat kansoittavat Sota-arkistoa”. Helsingin Sanomat 17.2.2005, A17. *Sota-arkiston johtaja Jaana Kilki 49 sanoo, ettei arkistotyö ole tylsää... Sota-arkisto sijaitsee Helsingin Sörnäisissä HOK:n entisessä makkaratehtaassa, josta uusittiin lähes kaikki paitsi ulkoseinät. Tutkija ei pääse seikkailemaan arkistohyllyjen sekaan, vaan hän saa tarvitsemansa aineiston arkiston työntekijän välityksellä. Aineistoa voi myös katsella kaukolainana esimerkiksi maakunta-arkistoissa. Postitse saa kopioita maksua vastaan. *Siellä on muun muassa yli 60 vuoden vanhoja avaamattomia paperinippuja sodan ajalta joukko-osastoista. *Sota-arkisto sisältää kaikki suomalaisen armeijan asiakirjat autonomian ajalta asti ja paljon muuta tietoa.

<p>Kirves, Liisa 1995. ”Kylätarinat kansiin”. Oma Markka. Postipankin asiakaslehti n:o 8/1995. *Lähes tuhannen kylän menneisyydestä on kirjoitettu historia. Kyläkirjat syntyvät yleensä talkootyönä. Tiedot niihin kerätään yksityisten ihmisten arkistoista ja albumeista.</p>
<p>Korpihalli, Tommi 1998. ”Internet lisää sukututkijoiden mahdollisuuksia”. Iisalmen Sanomat 8.7.1998, 8.</p>
<p>Koskinen, Sirpa 1996. ”Sukuseuroja jo tuhat, sukututkimuksia tuhansia. Sukututkimus on löytämisen iloa.” Kansan Uutiset, Viikkolehti 30.8.1996, 21.</p>
<p>Kosonen, Katariina 2004. ”Maanmittarit tulivat Suomeen 1640-luvulla”. Helsingin Sanomat 24.8.2004, D2.</p>
<p>Käyhty, Aila 1995. ”Lähes tuhannen kylän tarina koottu kirjaksi”. Helsingin Sanomat 2.10.1995, A5.</p>
<p>Laitinen, Päivi 2019. ”Siinä on Salahmi – ja tuossa näkyy Rotimo”. Miilu 9.1.2019, 10. *Vieremän kirjastossa esillä olevat vanhat kartat vievät satojen vuosien taakse. *[kuvateksti] Iisalmen seutua vuoden 1845 kartassa.</p>
<p>Lappalainen, Jukka-Pekka 1983. ”Suomalaiset rakastavat paikallishistorioitaan”. Helsingin Sanomat 29.1.1983.</p>
<p>Luttinen, Jaana (Kärsämäki) 2000. ”Suomalaisen elämäkertatutkimuksen pioneeri J. P. Roos: Omaelämäkerta ei ole hyvä vaan tosi”. Iisalmen Sanomat ma 24.7.2000, 3 ja 10. *J.P. Roos on kirjoittanut ensimmäisen elämäkertansa 1970-luvulla. Samoihin aikoihin, kun hän innostui elämäkertojen tutkimisesta... – Olen kirjoittanut myös naissuhde-elämäkertani. Se ei tosin ole julkinen, ainakaan vielä. Monet muut tarinani ovat kotisivullani internetissä (www.valt.helsinki.fi/staff/jproos/). *(otsikko, s. 3) ”Kärsämäki mieli elämäkertatarinoiden kansainväliseksi kohtaamispaikaksi”. (kuvateksti, s. 3: ”Omaelämäkertafestivaali tekisi EU:n peräänkuuluttamaa kansalaisten Eurooppaa konkreettiseksi”, perusteli [Helsingin yliopiston] professori J. P. Roos. *(alaotsikko, s. 10) ”Elämäkertojen suosio vain kasvaa. Kuka tahansa voi kirjoittaa omaa historiaansa”. *(alaotsikko, s. 10): ”Isä ja minä”. – Iisalmelaisen Maarit Kettusen omaelämäkerrallinen libretto Isä sai kantaesityksensä Kärsämäellä perjantai-iltana.</p>
<p>Manninen, Mari 2018. ”DNA paljastaa tietoa koko suvusta”. Helsingin Sanomat 4.10.2018, A 9. * Dna-näytteet antavat mahdollisuuden muuhunkin käyttöön kuin sukututkimukseen. Sukulaisten dna auttoi USA:ssa nappaamaan sarjamurhasta epäillyn. Missä kulkee dna:n käytön eettiset rajat? *DNA-testin ostaminen netistä on helppoa... Kun testi on valmis, ostaja pääsee katsomaan salasanan takana olevia tietojaan palveluntarjoajan tietokannassa. Palvelujen testivalikoima vaihtelee, mutta yleisimmin myynnissä on kolme: isälinjatesti, äitilinjatesti ja etäserkkutesti. Niiden avulla sukututkijat voivat selvittää kauas historiaan, mistä päin maailmaa sukuun on tullut eri aikoina väkeä ja jopa mistä kaukaisimmat esi-isät ovat kotoisin. Esimerkiksi suomalaisilla dna:ssa yleisen niin sanotun N-haploryhmän juuret ovat Itä-Aasiassa 40 000 vuoden takana.</p>
<p>Miettinen, Petra (petra.miettinen@ksfmedia.fi) 2016. ”Farmor och sonson gjorde släktbok tillsammans”. Hufvudstadsbladet 17.12.2016, 38–39. *Farmor och sonson har nyss avslutat ett gemensamt projekt – boken Mat & måltider under fyra sekel. Den handlar om släktens historia och Sarvlax gård i Penå, som har varit i samma släkts ägo alltsedan 1400-talet.</p>
<p>Moring, Kirsikka 2001. ”Vanhat vihollislinnat samalle kartalle”. Helsingin Sanomat 25.11.2001 (su), B3. *”Suomen ja Venäjän vanhat linnat verkottuvat. Museovirasto sopi yhteistyöstä Novgorodin kulttuurifoorumissa.”</p>
<p>Mäkelä-Alitalo, Anneli 1999. ”Kylähistoriat heräämässä henkiin”. Iisalmen Sanomat 11.8.1999, 2. *Kylähistoria kattaa ajallisesti paljon lyhyemmän aikavälin kuin paikallishistoria, sillä useimmiten lähteenä on vain muistettu perimätieto ja menneisyys ulotetaan korkeintaan 1800-luvulle. Tekijöinä on kyläien omia asukkaita, vailla historiantutkijan ammattitaitoa. *Tieteellisille paikallishistorioille on vuosikymmenien mittaan kehittynyt normistonsa. Niiden tekemistä valvoo Paikallishistoriallinen Toimisto, joka välittää ammattitaitoisia tutkijoita, tarkastuttaa käsikirjoituksia ja antaa yleisiä ohjeita.</p>
<p>Nimimerkki KT 1995. ”Sukututkimus yhä useamman harrastuksena. Mistä löytyvät sukujuuret?” Miilu 19.7.1995, 13. *Suomen suku -projektin tarkoituksena on tallentaa ennen vuotta 1850 syntyneiden ihmisten kirkonkirjoista löytyvät tiedot tietokoneelle. *Noin kaksi kolmasosaa seurakunnista on siirtänyt 120 vuotta vanhemmat kirjansa maakunta-arkistoihin. Neuvostoliitolle luovutettujen Karjalan ja Petsamon alueiden lakkautettujen seurakuntien tiedot ovat nyt Mikkelin maakunta-arkistossa.</p>

Ojalahti, Jussi 1996. ”Juuriensa etsijöillä tekeillä kymmenittäin kylähistorioita. Kirjoittajia on kurssitettu Mikkelissä vuodesta 1990 saakka”. Helsingin Sanomat 10.6.1996.
Palm, Eeva 2002. ”Tapasimme Gunilla Nygårdin. Pieni Viljami teki sukututkijasta julkiksen.” *[kuvateksti] Gunilla Nygård löysi sukulaisia Titanicin haaksirikossa kuolleelle suomalaisvauvalle.
Palm, Eeva 2003. ”Tapasimme Arja Rantasen. Arkiston johtaja on sukututkija. Arja Rantanen johtaa Suomen sukututkimusseuraa”. Helsingin Sanomat 9.2.2003, A18.
Palttala, Pipsa & Siukonen, Timo 2011. ”KHO: Sukututkijat riski tietosuojalle”. Helsingin Sanomat 9.1.2011, A12.
Patrikainen, M.-L. 1990. ”Sukujuurien selvittely kävi sujuvasti. Pääkaupunkiseudun yläsavolaiset kotimaisemissa”. Iisalmen Sanomat 12.8.1990, 5. *Helsingissä toimivan Ylä-Savon seuran syysretken osoite on itsestään selvä, entiset kotiseudut, ovathan tutut paikat ja varsinkin niiden muuttuminen ja kehittyminen käytävä toteamassa omin silmin.
Pulkkinen, Pauliina 2000. ”Sodissa kuolleiden tiedot nettiin”. Helsingin Sanomat 7.9.2000, A10. *Sankarivainajaa voi etsiä nimen, kunnan, kuolinajan tai joukko-osaston mukaan. *Verkkosivu tukkiutui heti alkuun, kun moni etsi tietoa yhtä aikaa. *Tiedot sodissa kaatuneista löytyvät internet-osoitteesta www.mil.fi/sankarivainajat
Rantanen, Miska 2002. ”Aika haalistaa muistot”. Helsingin Sanomat 13.10.2002, D1–D2. *Kuka pelastaisi jälkipolville haurastuneet filmit ja rapistuvat ääninauhat?
Saariinen, Juhani 2004. ”Sukututkijat löysivät Viipurista laajat ja kiinnostavat suomalaisarkistot. Viipurin arkistot pursuvat sukhistoriaa. Kaksi hyllykilometriä arkistoa”. Helsingin Sanomat 1.7.2004, A5 ja A7 *Suomalainen Karjala elää unohdetussa arkistossa. Talvi- ja jatkosodan melskeessä Viipuriin jäi 2000 hyllymetriä Karjalan elämää kuvaavia asiakirjoja. Jyrki Tiittanen löysi Maaseutu-lehden vuodelta 1940. *Sukututkijoiden kaksipäiväinen vierailu tuottaa tulosta. Ole Weckströmin sukupuu Savitaipaleella laajenee muutamalla nimellä. [O. W. sanoo] En käynyt läpi kuin murto-osan aineistosta. En tiennyt, että sitä olisi niin paljon... Vanhin suomalaisdokumentti on vuodelta 1653, tuorein vuodelta 1944.
Saariinen, Riitta 1996. ”Sukukokoukset vievät juurille”. Helsingin Sanomat 14.7.1996, A4. *Filosofian lisensiaatti Sanna-Kaisa Spoofo on tutkinut sukuseurojen toimintaa. *Spoofoin mukaan ennen vuotta 1960 sukuseuroja perustivat eniten Helsinkiin muuttaneet savolaiset. Helsingissä oli helpompi tutkia sukua, sillä 1970-luvulle asti kirkonkirjojen kopiot olivat luettavana ainoastaan nykyisessä Kansallisarkistossa.
Siukonen, Timo 1997. ”Esi-isät ilmestyvät internetiin. Vanhoja kirkonkirjoja voi nyt selata kotona tietokoneella”. Helsingin Sanomat 2.3.1997, D4. *Sukututkimukseen liittyvät tiedot löytyvät Internetin osoitteesta http://www.genealogia.org . Yksittäisten seurakuntien historiakirjoihin pääsee käsiksi klikkaamalla kotisivulta Sukutietotekniikka ry ja sieltä Kirkonkirjojen talletus tietokoneelle – HisKi-projekti. Seuravaksi valitaan Historiakirjojen hakuohjelma, joka avaa pääsyn seurakuntakohtaisiin tietoihin.
Siukonen, Timo 1997. ”Läänit on jaettu 11 kertaa. Suomea on pilkottu ja halottu lääneihin kautta historian”. Helsingin Sanomat 26.1.1997, D8–D9-
Siukonen, Timo 1998. ”Naisia syrjitään sukututkimuksessa. Vanha perinne korostaa isän merkitystä”. Helsingin Sanomat 3.8.1998, A9. *Helsingin yliopiston kansatieteen laitoksen assistentti, filosofian tohtori Sanna Kaisa Spoofo pitää hämmästyttävänä, että yhä vieläkin naislinjojen tutkimista tai sukuseuraan kuulumista rajoitetaan keinotekoisesti. Perustelut siitä, että aineisto kasvaa liian suureksi tai että tyttäret tulevat tutkimuksi miestensä kautta ovat Spoofoin mielestä kestäättömiä. Onneksi kehitys on menossa parempaan suuntaan. Uudet seurat hyväksyvät useimmiten yleiset mallisäännöt, joissa rajauksia sukuun kuulumisesta ei tehdä sukupuolen mukaan.” *Kansatieteilijänä Spoofo korostaa ihmisen biologista kokonaisuutta. Geenit eivät tottele sukunimeä.
STT 2001. ”Sukututkimuksen ammattilaiset ovat järjestäytymässä”. Helsingin Sanomat 31.12.2001, A 10. *Sukututkimuksen ammattilaisia on Suomessa kymmenkunta. *Vain Ritarihuoneella Helsingissä on genealogin virka. Muut sukututkijat toimivat yksityisyrityksinä. *Sukututkimuksen harrastajat ovat järjestäytyneet omaan yhdistykseensä.
STT 2003. ”Sota-arkisto täytti 85 vuotta”. Helsingin Sanomat 13.9.2003, B12. *Sota-arkisto on valtakunnallinen arkisto, joka on osa Maanpuolustuskorkeakoulua. Sota-arkiston vanhimmat asiakirjat ovat peräisin 1700-luvun loppupuolelta.

<p>Tommila, Päiviö 2001. ”Paikallishistoriaa tutkittu jo yli 300 vuotta”. Helsingin Sanomat 24.4.2001, A5. *Jo 1848 oli ilmestynyt Axel Gabriel Coranderin (1827–1877) kirjoittama ”Kertoelma Suur-Savosta eli Mikkelistä”. Tässä suomenkielisen paikallishistoriallisen kirjallisuuden esikoisessa oli 59 + XII sivua.</p>
<p>Tukiainen, Juhapekka 2002. ”Kustanna oma kirja”. Ilta-Sanomat 5.6.2002, 32–33. *Omakustantamisen mullistanut teknologia tunnetaan nimellä DTP eli desktop publishing. *Jonkinlaisena nyrkkisääntönä voisi sanoa, että jos 200-sivuinen kirja on tehty kotona painovalmiiksi tiedostoksi, niin 50 kappaleen digitaalisen painoksen hinnaksi kertyy noin 1000 euroa. Kirjan levittäminen hoituu sekin periaatteessa yhdellä puhelinsoitolla. Kirjavälitys Oy:n kautta kulkevat niin suurten kuin pientenkin kustantajien teokset kaikkialle maahan. *[kuvateksti] Omakustantajankin teokset leviävät Kirjavälitys Oy:n valtavan keskusvaraston kautta kaikkiin kirjakauppoihin ja kirjastoihin.</p>
<p>Tuominen, Tapio & Gustafsson, Kjell 1977. ”Uusia paljastuksia operaatio Stella Polariksessa: Poltettu sota-arkisto on sittenkin mikrofilmattu”. Apu n:o 13/1977, 25.3.1977, 2 ja 46–48. *Operaatio Stella Polaris – Suomen sota-arkiston kuljetus Ruotsiin – on nyt saanut Ruotsin radion toimittajat liikkeelle. Ohjelmassaan ”Uskaliasta peliä pohjolassa” he tuovat julki uusia tosiasioita kiistelystä ja salailusta hankkeesta, mm. sen että arkistomateriaalin tärkeimmät osat mikrofilmattiin. Mikrofilmien nykyistä säilytyspaikkaa ei tiedetä, mutta radio-ohjelmassa paljastetaan, kenen haltuun ne jäivät vuonna 1945 – molemmat henkilöt ovat yhä elossa. *Apu julkaisi kaksi ja puoli vuotta sitten perusteellisen artikkelin operaatio Stella Polariksesta. Tuolloin Suomen vastavakoilun päällikkö eversti Reino Hallamaa väitti, että Ruotsiin kuljetettu – ja siellä poltettu – sota-arkisto oli arvoton. Oliko niin? Jos mikrofilmit löytyvät, selviää niistä historiallinen totuus.</p>
<p>Turtiainen, Jussi (teksti); Leppä, Ari (kuva) 2005. ”Sota-arkistossa kilometreittäin täysin koskemattomia aineistoja”. Presso 12.2.2005, A12. *Sota-arkiston kätöksissä lojuu valtavat määrät koskemattomia pahvikansioita ja paketteja. Ne sisältävät pääosin suomalaisten joukko-osastojen päiväkirjoja ja asiakirjoja vuosilta 1939–1945. *Papereista voisi löytyä tietoja kadonneista sotilaista. Henkilöstöpula syynä ongelmaan.</p>
<p>Ukkola, Taru 2004. ”Muistot säilytettävä tuleville polville”. Iisalmen Sanomat 11.7.2004, A5. *Evakon pruasniekan korpiselkäläisten juhlassa tavattiin lapsuustovereita ja muisteltiin menneitä. 14. kertaa järjestettävässä pruasniekassa tapasivat Karjalan evakot Korpiselältä, Suistamolta ja Soanlahdesta. *– Olisi tärkeää, että muistot säilyisivät niillekin, jotka eivät siellä syntyneet... Jos mummit ja ukit jaksaisivat kertoa lapsenlapsilleen, mistä he lähtivät, ja miksi he lähtivät pois. Usein nuoret eivät tajua, miksi lähdimme.</p>
<p>Urrio, Risto 1998. ”Komulaisten suvusta on koottu sukutietokirja”. Miilu 15.7.1998, 11. *[Komulaisten sukuseuraa] on johtanut alusta lähtien tikkakoskelainen Tarmo Komulainen ja hänet valittiin puheenjohtajaksi kolmivuotiskaudeksi. Komulainen on syntynyt Kuopiossa, mutta viettänyt lapsuutensa Vieremällä... Sukutapaamisen yhteydessä julkistettiin sukuseuran ensimmäinen julkaisu, yli 100-sivuinen Sukutieto, jonka toimittamisesta on vastannut puheenjohtaja. Kirjasessa on sukutaulujen lisäksi mm. Amerikan tarinaa, Sukevan Komulan alkuvaiheita ja muutamia kirjoja julkaisseeseen kajaanilaisen Toivo Kumulaisen muisteloita suutarin ammatista. *Tutkimuksissa on päästy vasta Sukevan Komulaisiin ja esim. Kuhmon sukuhaarat ovat vielä tutkimatta, kertoo Tarmo Komulainen. Tarkoitus on löytää omasta jäsenkunnasta kiinnostuneita, joita voidaan kouluttaa sukututkijoiksi.</p>
<p>Valkama, Heikki (tekstit) 2000. ”Oman elämänsä historioitsija”. Metro 3.2.2000, 10–11. *”Suositte sukututkimusharrastus on saanut rinnalleen kilpailijan: elämäkertojen kirjoittamisen”.</p>
<p>Valtavaara, Marjo 2015. ”Vanhan arvokuvan voi pelastaa”. Helsingin Sanomat 3.6.2015, A16–A17.</p>
<p>Virtanen, Leena (teksti); Kerkis, Jaanis (kuvat) 2005. ”Paperisodan johtaja”. Helsingin Sanomien kuukausiliite huhtikuu 2005, 2.4.2005, 52–54. *Sota-arkistossa Helsingin Sörnäisissä on 16 hyllykilometriä järjestämätöntä historiaa. Arkiston johtaja Jaana Kilkki ei kuitenkaan usko, että sinne olisi kätkeyty uutispommeja.</p>
<p>Wuorenrinne, Heikki 1997. ”Mikrohistoriaa myös kyläkirjoissa.” Helsingin Sanomat 31.5.1997, A13 (Mieli-pidesivut). *Varsinaista mikrohistoriallista tutkimusta ei kyläkirjoissa ole, koska niissä ei esitetä mitään ongelmia ja niiden ratkaisuja tieteelliseen tapaan. Sen sijaan nämä kyläkirjojen menneiden vaiheiden kuvaukset varmaan herättävät ideoita ja uusia aiheita alan tutkijassa.</p>